

ПРОГРАМА НА ООН ЗА РАЗВИТИЕ (UNDP)

**“ОПАЗВАНЕ НА ГЛОБАЛНО ЗНАЧИМОТО БИОРАЗНООБРАЗИЕ В ЛАНДШАФТА НА
РОДОПИТЕ - БЪЛГАРИЯ”**

ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ТП ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО „ШИРОКА ПОЛЯНА”

ПИСМЕН ПРОТОКОЛ

Изготвен от: Красен Миролубов Даскалов

Обновен: д-р инж. Нестор Домусчиев – главен инженер в ТП ДЛС „Ш.поляна”

*София, декември 2007
Батак, февруари 2018*

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ И МЕРНИ ЕДИНИЦИ В ТЕКСТА

АД	Акционерно дружество
БТ	Бюро по труда
ГСУ	Горско стопански участък
ИАГ	Изпълнителна агенция по горите
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ДДУ	Държавен дивечовъден участък
ДЛ	Държавно лесничейство
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕС	Европейски съюз
ЗГ	Закон за горите
ЗТ	Защитена територия
ИАРА	Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
ИЦ	Информационен център
ТиЦ	Туристически Информационен център
КТ	Кодекс на труда
ЛД	Ловна дружинка
ЛСУ	Ловно стопански участък
ЛТУ	Лесотехнически университет
ЛУП	Лесоустройствен проект
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
ндгтт	Недървесни горски продукти
НОИ	Национален осигурителен институт
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ОСВ	Оценка на социалното въздействие
ОУ	Охранителен участък
ПАВЗН	Пожарна и аварийна безопасност и защита на населението
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РУГ	Регионална дирекция на горите
СЛР	Сдружение на ловците и риболовците
СЛРБ	Съюз на ловците и риболовците в България

дка	декар (1 дка = 1000 м ²)
ха	хектар (1 ха = 10 дка)
кг	килограм
т.	тон (1 т. = 1000 кг)
м ³	кубически метър
е	евро (G 1 = 1,95883 лв.)

Речник на понятия, използвани в доклада

Оценка на социалното въздействие Процес на анализ, мониторинг и управление на желаните и нежелани социални последици, както позитивни така и негативни, резултат на планирани интервенции (политики, програми, планове, проекти) и всякакви процеси на социална промяна в резултат на тези интервенции. Основната му цел е да доведе до устойчива и хармонична биофизична и човешка околна среда.

Заинтересовани страни Човек или организация, които имат законен интерес от дейността на ТП ДЛС „Широка поляна”. Интересът им може да бъде повлиян положително или отрицателно.

Анализ на вторична информация Метод за събиране на информация, при който се прави преглед на вече налични източници. Такива могат да бъдат доклади, анализи и др.

Дълбочинно интервю Метод за събиране на информация, при който даден проблем се изследва обстойно, в дълбочина. Търси се мнение, отношение, оценки. Провежда се с един човек, т. нар. респондент.

Групова дискусия Метод за събиране на информация, при който се разговаря с няколко респондента едновременно (6-10 души). Търси се мнение, отношение, оценки. Дава повече информация от интервюто, тъй като могат да бъдат изразени различни гледни точки по даден проблем.

В началото на 2009 г. ТП Държавно ловно стопанство (ТП ДЛС) „Широка поляна” започна процес по привеждане на управлението на горите и земите от горския фонд (ГФ) в съответствие с международно признатите *Принципи и критерии на Съвета за стопанисване на горите* [REDACTED]. Като част от процеса бе изготвено проучване на Горите с висока консервационна стойност (ГВКС) на територията, въведени или в процес на въвеждане в управлението са редица процедури и практики допълващи изискванията на националното законодателство и подкрепящи стремежа за постигане на екологично уместно, социално полезно и икономически жизнеспособното управление на горите.

10-те принципа за сертификация по системата на [REDACTED]

Прилагане на законодателството - спазва се националното законодателство, както и международните договори, конвенции и споразумения, които страната е подписала.

Права на работниците и условия на труд – поддържа се и/ или се подобрява социалното и икономическото благосъстояние на работниците.

Права на коренното население (неприложим за България).

Обществени отношения – осигуряване на принос за поддържането и насърчаването на социалното и икономическо благополучие на местните общности.

Ползи от гората - горскостопанските дейности осигуряват ефективното използване на целия спектър от продукти и услуги от горите, с което се поддържа и подобрява дългосрочната икономическа стабилност и широк кръг от екологични и социални ползи.

Екологични стойности и въздействия – осигурено е поддържане, опазване и/или възстановяване на екосистемните услуги и екологичните стойности и не се допускат отрицателните екологични въздействия.

Управленско планиране – налице са и се прилагат Планиращи документи, служещи за насочване работата на персонала, информиране на засегнатите и заинтересованите страни и обосноваване на управленските решения.

Мониторинг и оценка - извършва се мониторинг на напредъка за постигане на целите на управление, въздействията от горскостопанските дейности и състоянието на гората.

Високи консервационни стойности – поддържат се и/или се подобряват високите консервационни стойности в горите.

Осъществяване на горскостопанските дейности – дейностите в обхвата на сертификация, са планирани и изпълнени в съгласие с икономическите, екологичните и социални политики на Организацията и в съответствие с Принципите и Критериите на [REDACTED].

I. ЦЕЛИ, ЗАДАЧИ, ИЗПОЛЗВАН ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ

I.1. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ЗАДАНИЕТО

Целта на заданието е да се изготви писмена оценка на социалното въздействие на дейността на ТП ДЛС „Широка поляна” и да се изготви Писмен протокол, описващ механизъм за разрешаване на проблеми, ако такива възникнат.

Изпълнението на заданието включва следните специфични задачи:

- Преглед и дискутиране на Докладите от ОСВ, проведени в дРУГи горски структури, както и документи, осигурени от Проект „Родопи” или които са необходими за успешното изпълнение на Заданието;
- Разработване на специфична методология (въпросници и дРУГи) за провеждане на ОСВ, дискутирана и одобрена от Проект „Родопи”;
- Посещение на ТП ДЛС „Широка поляна” за запознаване с целите на оценката и представяне на методологията, която ще се използва;
- Идентифициране на основните групи заинтересовани лица в района чрез консултации с ръководството на ТП ДЛС „Широка поляна” и дРУГи групи заинтересовани лица;
- Идентифициране на всички дейности в техния пълен обем и интензивност, както и техния позитивно и/или негативно въздействие на заинтересованите страни в региона чрез консултации с ръководството на ТП ДЛС „Широка поляна” и дРУГи групи заинтересовани лица;
- Провеждане на дълбочинни интервюта, срещи и групови дискусии със засегнатите заинтересовани страни за идентифициране на въздействията, измерване на обема им и изучаване на гледната точка на заинтересованите страни за начините за намаляване на негативните въздействия;
- Предложение до ръководството на ТП ДЛС „Широка поляна” на механизъм за контакти със засегнатите групи с оглед мониторинг на ефективността на мерките за намаляване на негативните въздействия;
- Изготвяне на Доклад за ОСВ и Писмен Протокол, представящ механизъм за разрешаване на проблеми, ако такива възникнат, на базата на резултатите от ОСВ и консултациите с ръководството на ТП ДЛС „Широка поляна”;
- Изготвяне на Доклад на Заданието, включващ получените обратна връзка и коментари от ръководството на ТП ДЛС „Широка поляна” и Проект „Родопи”.

I.2. ИЗПОЛЗВАН ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ

Така формулираните цели и задачи на заданието изискват методология и подход, базиран на:

- Преглед и анализ на осигурената информация и документи;
- Интензивни контакти и консултативни срещи с ръководството на ТП ДЛС „Широка поляна”;
- Посещение на място, дълбочинни интервюта и групови дискусии с представители на местните заинтересовани страни

вните сфери на интерес на ОСВ са дефинирани съгласно „Принципи и Критерии за • правление на Горите” на [REDACTED] (Виж Прил. N1). Това наложи при провеждане на ОСВ да се използват основно качествени методи за събиране на информация:

- Консултативни срещи;
- Дълбочинни интервюта;
- Групови дискусии;
- Наблюдение.

Целевите групи са дефинирани съобразно целите и задачите на ОСВ. Определянето им включва два етапа - а) предварителен етап на базата на експертна оценка и б) прецизиране на групите след проведените разговори с ръководството на ТП ДЛС „Широка поляна”. Като цяло са включени следните основни целеви групи:

- Ръководството и работещите в ТП ДЛС „Широка поляна”;
- Представители на общинската администрация на общината, на чиято територия е разположено ТП ДЛС „Широка поляна”;
- Представители на местния бизнес, свързан с използването на горите;
- Представители на местни организации и асоциации.

По принцип в целевите групи се включват и представители на местното население, но поради липса на населени места на територията на ТП ДЛС Широка поляна и сравнително голямата отдалеченост на близки до ТП ДЛС Широка поляна населени места не бяха проведени срещи с представители на местното население.

Реализацията на заданието се проведе между 20.02. и 15.03.2018 г. и включва:

- Преглед—и—вторичен анализ на предоставената документация. Прегледът и вторичния анализ е базиран на осигурената информация и документация, отнасяща се до целите и задачите на заданието, Интернет страници със съдържание релевантно на целите и задачите на заданието, както и документи, осигурени от Проект „Родопи”. Специален акцент е поставен на определяне на сферите на интерес на ОСВ от гледна точка на процеса на горска сертификация.
- Контакт с ръководството на ТП ДЛС „Широка поляна”. Контактът по телефон и ел. поща позволи предварително да бъдат представени целите на заданието и методологията на ОСВ, която ще бъде използвана.
- Посещение на ТП ДЛС „Широка поляна” и региона. Посещението на обектите и региона бе проведено в периода 20.02. — 15.03.2018 г. По време на посещението бяха проведени консултативни срещи с ръководството на ТП ДЛС „Широка поляна” с оглед идентифициране на обема и възможните въздействия на основните дейности, както и дефиниране в детайли на възможните засегнати заинтересовани страни. Бяха проведени срещи и дълбочинни интервюта с представители на местните заинтересованите страни с оглед изследването на въпросите, релевантни на завършването на заданието и идентифициране на въздействията, измерване на и техния възможен позитивен и/или негативен ефект и получаване на визията на заинтересованите страни относно начините за преодоляване на негативните въздействия. Подборът на участниците бе направен на базата на степен на взаимодействие и зависимост от дейността на ТП ДЛС „Широка поляна”, интереси и възможно позитивно и/или негативно въздействие, демографски характеристики (пол, възраст, образование, трудова заетост, др.) и др. (Виж Прил. 2)
- Изготвяне на Писмен Протокол и Финален Доклад на заданието. След посещението бе изготвен Писмен Протокол, описващ механизъм за разрешаване на проблеми, ако такива възникнат, на базата на резултатите и консултациите с ръководството на ДЛС „Широка поляна”. Изготвен бе и Финален доклад на заданието, описващ процеса и основните резултати от проведеното задание.

II. ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

11.1. Общи социално - икономически характеристики на региона

ТП ДЛС „Широка поляна” е разположено в 1 община - Батак, като на неговата територия няма населени места.

Община Батак е разположена в Западните Родопи на територия 677.2 кв. км., като 90% от нея е заета от гори. Общият брой на населението в общината към 14.09.2007 г. е 7 524 жители. Разпределението мъже:жени е приблизително 49:51.

Равнището на безработица в общината е около 12.00%.

Промишлеността в общината е слабо развита. Добре развити са дърводобивната, дървообработваща и шивашката промишленост. Дърводобивът и дървопреработването са традиционно развити в района. На територията на общината функционират Държавно горско стопанство "Батак" ДЛС "Борово", ДГС "Родопи" и ДЛС „Широка поляна”. Голяма част от малкия и среден бизнес се занимава с хотелиерски и туристически услуги.

11.2. Територия и видове собственост в ТП ДЛС „Широка поляна”

ТП ДЛС „Широка поляна” е устройвано последно 2009 г. и е с обща площ 10 990 ха., почти изцяло държавна собственост. Територията на ТП ДЛС Широка поляна е разделена на 2 горско стопански участъка (ГСУ) и 7 охранителни участъка (ОУ) и 2 ловно стопански участъка (ЛСУ).

На територията на ТП ДЛС Широка поляна се намира 1 резерват „Дупката и други 6 ЗТ с обща площ 465 ха. Управлението на резервата е предадено на МОСВ, респективно РИОСВ - гр. Пазарджик. Около ЗТ няма предвидени буферни зони, цялата територия попада в „Натура 2000”.

Територията на ТП ДЛС Широка поляна обхваща и част от водосбора на р. Лонгурлийска, р. Катранджи дере, както и р. Девинска. На територията ѝ е разположен яз. „Широка поляна”, както и множество микроязовири - „Дженерва”, Гергана”, „Левски”.

Разпределението на територията по вид на основните насаждения са представени на Табл. N 1.

Таблица N 1; Територия и дялове по вид на горите на ТП ДЛС „Широка поляна”

Вид залесяване	Територия (ха)	Дял
Широколистни гори	21,8	0.20%
Иглолистни гори	10968,2	99.80%
ОБЩО:	10 990	100.00%

Възстановяването на собствеността на горите на територията на ТП ДЛС Широка поляна на този етап е приключило. Някои от вилите са узаконени чрез прилагане на разпоредбите на чл. 123 от Преходни и заключителни разпоредби на ЗГ – 0,5 ха. Някои от тях все още не са приключили.

Все още съществува възможност за предявяване на съдебни искове за възстановяване на частните гори, по които ТП ДЛС Широка поляна вече е страна заедно с Поземлените комисии. В случай на съдебно решение и подаване на заявление за възстановяване на горите в ТП ДЛС Широка поляна, съгласно ЗГ в съответната територия се прекратяват всички дейности до приключване на процедурата по предаване на собствеността. В случай на констатирани нарушения в частни гори на нарушителя се съставя акт и същия изплаща дължимото обезщетение на съответния собственик.

Годишният дърводобивен капацитет на ТП ДЛС Широка поляна по действащия ЛУП е около 25 761 м3 лежаща маса.

II.3. Обхват на дейностите и взаимодействие със заинтересованите страни

ТП ДЛС „Широка поляна” е поделение към ЮЦДП гр. Смолян. Дейностите на ТП ДЛС Широка поляна са регламентирани с изтичащия през 2018 г. Лесоустройствен проект (ЛУП) и Ловноустройствен проект. През 2018 г. е предвидено начало на процеса на лесоустройство с нов ЛУП и Ловноустройствен проект. Проведен е конкурс, на който са се явили 2 фирми, спечелил конкурса е НИС ЛТУ. Предвижда се в новия ЛУП да бъдат включени всички проведени изследвания и събрани данни, необходими за мониторинга на екологичното въздействие на

дърводобива и дРУГите дейности на ТП ДЛС Широка поляна и след преминаване на обществени обсъждания с всички заинтересовани страни да бъде утвърден и приет от Експертен съвет на ИАГ.

Таблица N2: Видове дейности на ТП ДЛС „Широка поляна” и заинтересовани страни, с които си взаимодейства при изпълнението им

Дейност	Взаимодействие
Лесокултурни мероприятия	Местно население
Дърводобив	
• Търгове за добив и продажба на дървесина	Частни дърводобивни и дървопреработвателни фирми
• Дърва за огрев на местното население	Община Местно население
Ловно стопанска дейност	СЛРБ Сдружения на ловците и риболовците Ловни дружинки Туроператори
Контрол и охрана на дейностите в горите	Община Частни собственици Гасачески групи Частни лесовъди
Странични ползвания	
• ндгп	Събирачи Изкупватели
• Паша на животни	Местно население и животновъди

Общото мнение и оценка на заинтересованите страни е, че ТП ДЛС „Широка поляна” си върши добре работата, има стриктен и строг контрол върху всички дейности. Цялостното отношение на всички групи заинтересовани страни, с които са проведени срещи, към дейността на ТП ДЛС Широка поляна е позитивно. ТП ДЛС „Широка поляна” се явява основна фигура при изпълнение на множество допълнителни социални функции в общината. Освен осигуряването на постоянна и временна заетост, подпомагането с дърва за огрев и строителен материал на местното население, ТП ДЛС Широка поляна участва с финансови средства и транспорт, включително високо проходим през зимата, при организирането и провеждането на местни празници и събори, подкрепя е дървен материал изграждането на еко пътеки, места за отдих и дРУГи туристически обекти. ТП ДЛС Широка поляна е правила дарения на дърва за огрев на инвалидния клуб и Дома за умствено изостанали мъже в гр. Батак. По повод провеждането на Седмичата на гората ТП ДЛС „Широка поляна” води деца от близките училища за участие в традиционно празнуване и почистване на гората. Всичко

това прави ТП ДЛС Широка поляна ключов фактор за поддържането и развитието на региона е огромно социално значение.

Основните дейности, провеждани в ТП ДЛС „Широка поляна”, представени в Табл. N 2 включват:

11.3.1. Лесокултурни мероприятия

Провежданите лесокултурни мероприятия са изцяло финансирани от годишния бюджет, отпускан на ТП ДЛС Широка поляна и включват:

- Залесяване;
- Отглеждане и попълване на младите насаждения.

През Периода 2009-2018 г. са залесени 20 дка млади насаждения.

До 2015-2016 г. ТП ДЛС Широка поляна е използвало наети безработни от Бюрото по труда по Националната програма на МТСП „От социални помощи към осигуряване на заетост”, подпрограма „Възстановяване на българската гора”. Тази дейност обаче е била съпътствана е множество проблеми - ниска квалификация и мотивация, високи транспортни разходи, чести отсъствия, включително заминаване зад граница и по болест, нисък процент на прихващане на насажденията и др. Допълнителна тежест представлява тежката отчетност към БТ, достигаща до 20 човекодни на година. Ето защо от 2005 г. ТП ДЛС Широка поляна провежда необходимите мероприятия чрез наемане на граждански договори на местни хора, Това от една страна повишава социалния ефект от дейността на ТП ДЛС Широка поляна в региона. От дРУГа страна позволява ТП ДЛС Широка поляна да подбира хора, вече работили и доказали своята ефективност, както и по-добре да планира провеждането на дейностите.

11.3.2. Дърводобив

Дейностите по дърводобива в ТП ДЛС „Широка поляна” могат условно да бъдат разделени на:

- Търгове за добив и реализация на дървесина, вкл и на местни търговци съгласно ЗГ;
- Осигуряване на дърва за огрев на местното население;

Търговете за добив и реализация на дървесина се провеждат съгласно изискванията на ЛУП и ЗГ, като през последните 5 години е въведен термина отдаване на дървесина на местни търговци. Тази тенденция, по мнението на специалистите, повишава ефективността и финансовите резултати, постигнати от ТП ДЛС Широка поляна. Забранено е и преотдаването на дейностите на подизпълнител, което наред е подобряване възможностите за контрол е и предпоставка за пресичане на възможни корупционни схеми.

Няма проблеми за реализиране на промишления дърводобив. ТП ДЛС Широка поляна няма собствена бригада за дърводобив. Въпреки изтичащия ЛУП, при планиран годишен дърводобивен капацитет около 25 761 м³ през 2017 г. са добити около 21 000 м³. Предразполагащ фактор за тази тенденция е сравнително доброто състояние на горските пътища и факта, че дърводобива се извършва в сравнително лесно достъпни и усвоими басейни и райони.

Почти 100% от местното население използва дърва за огрев за отопление и/или готвене. Нуждите на местното население от дърва за огрев се задоволяват е предимство от по близките до основните населени места горски стопанства - ДГС „Батак” и ДГС „Доспат”, като ТП ДЛС „Широка поляна” осигурява липсващата част, в много малки обеми, главно за служители на ТП ДЛС Широка поляна и техните семейства. За 2017 г. ТП ДЛС „Широка поляна” е предоставила около 1 100 м³ дърва за огрев на местно население.

дРУГа важна социална функция, която отсъства от дейността на ТП ДЛС „Широка поляна” е осигуряването на дърва за огрев на социално слаби по Програмата за социално подпомагане на МТСП. Отново поради отдалечеността на ТП ДЛС Широка поляна и наличието на дРУГи горски стопанства в близост до населените места, които изцяло задоволяват потребностите от дърва за огрев на социално слаби, ТП ДЛС „Широка поляна” не е пряко ангажирана е тази дейност. Очаква се през 2018 г. поради невъзможност на ДГС „Батак” да задоволи растящите нужди от дърва за

огрев на социално слаби част от количествата да бъдат заявени в ТП ДЛС Широка поляна.

11.3.3. Ловно стопанска дейност

На територията на ТП ДЛС Широка поляна “Широка поляна” има 2 ловно стопански участъка. Няма ЛСУ отдадени на сдружения на ловците и риболовците и ловните дружинки, които липсват на територията на ТП ДЛС „Широка поляна”

Липсват приходи за ТП ДЛС Широка поляна от заверката на ловните и риболовни билети, което се извършва в ДГС „Батак”.

Като цяло няма оплаквания от дейността и ръководството на ТП ДЛС Широка поляна. Местните ловци оценяват положително ролята на ТП ДЛС Широка поляна по отношение увеличението на дивечовите запаси, особено дивите свине и запазването на дивата коза в региона през последните 3-5 години. През 2017 г. ТП ДЛС Широка поляна е култивирало над 100 дка дивечови ниви и е разпръснало концентриран и груб фураж.

ТП ДЛС „Широка поляна” предлага и отлични възможности за развитието на организиран ловен туризъм, като се нарежда на едно от челните места в страната по приходи от организиран лов - около 30 000 лв. за първите 9 месеца на 2017 г. Основен обект на лов са глухар, сърна, елен, дива свиня, дива коза, чакал. На територията на ТП ДЛС Широка поляна се намира и ограден дивечов развъдник за муфлони с площ от 40 ха. Освен чрез системата на ИАГ резервации в ловна база „Широка поляна” се правят и от частни туристически фирми и индивидуални желаещи. Отстреляният дивеч и трофеи, както и престоя в ловните бази се заплащат по ценоразпис на ИАГ.

Към ТП ДЛС Широка поляна няма създадена Консултативна Ловна Комисия. Подобна комисия е създадена в община Батак, в която е представен директора на ТП ДЛС Широка поляна.

На територията на ТП ДЛС Широка поляна риболов се осъществява основно в яз. „Широка поляна”, микроязовирите и по поречието на реките.

11.3.4. Контрол и охрана на дейностите в горите

Дейността на ТП ДЛС Широка поляна по отношение на контрола и охраната на дейностите в горите включват:

- Контрол и охрана на управлението и дейностите в горите;
- Охрана от незаконна сеч, браконьерство и др.;
- Охрана от пожари.

Липсват общински и частни гори на територията на ТП ДЛС „Широка поляна”.

Незаконните дейности в региона на ТП ДЛС „Широка поляна” и поради липсата на населени места на територията на ТП ДЛС Широка поляна, са сведени до минимум, почти липсват случаи на незаконна сеч и браконьерство. За 2017 г. са съставени 0 акта за незаконен дърводобив и нарушения по ЗГ и Правилника за приложението му.

Дейността по охраната на горите от пожари се осъществява съвместно с кметските администрации. Изградена е стройна система, като в община Батак е изградена гасаческа група на доброволен принцип, а в ТП ДЛС Широка поляна са изградени 2 противопожарни звена.

В Община Батак е изграден консултативен съвет по охрана на горите, който се събира регулярно на всеки 3 месеца. Съвместно със служба ПАБЗН - гр. Батак са разработени противопожарни планове. На територията на ТП ДЛС Широка поляна са изградени противопожарни депа, минерализовани ивици и бариерни прегради. Всички пастири, хижари и др., свързани с гората са подписали декларации за спазване на противопожарните норми. Изпратени са писма до всички институции и фирми в региона относно правилата за противопожарна безопасност. Подписани са допълнителни договори с дърводобивните и дървопреработвателните фирми за участие в потушаването на възникнали пожари с техника, както и списъци с работещи, които да участват в гасене на пожари.

В резултат на взетите мерки и съзнанието на местните хора и фирми на територията на ТП ДЛС Широка поляна е налице устойчива ниска до липсваща случаемост на пожари.

II.3.5. Странични ползвания на горите

Дейността на ТП ДЛС Широка поляна, свързана със страничните ползвания на горите включва:

- Издаване на разрешителни за събирането на НДГП (гъби, горски плодове, билки);
- Издаване на разрешителни за сеч на коледни елхи;
- Регламентиране на места за паша на животни (едър и дребен добитък).

В региона около ТП ДЛС „Широка поляна” събирането и изкупуването на НДГП не представлява устойчив поминък за местното население. НДГП се събират предимно за лична консумация, основно от хора от ромското малцинство. Основните видове НДГП са гъби и горски плодове. В настоящия ЛУП е включена оценка на запасите от НДГП на територията на ТП ДЛС Широка поляна.

Приходът, реализиран от ТП ДЛС Широка поляна от издадените позволителни за събиране на НДГП за 2017 г. е около 5000 лв. За 2017 г. са издадени разрешителни за сеч на 779 коледни елхи. Същевременно с оглед превенцията на вредни за околната среда практики на събиране началниците на ГСУ се опитват да бъдат в постоянни връзка с организираните сезонно приемателните пунктове.

Значително по-зависимо е местното население от използването на ресурси за паша на животни. Издаването на разрешителни за паша става съгласно съгласуван с РУГ годишен План за паша. На табл. 3 са представени данните за разрешените подотдели за паша за 2017 г.

Таблица N3: Разрешени подотдели за паша на територията на ТП ДЛС „Широка поляна” за 2017г.

Вид животни	Брой животни	Територия (ха)
• Едър добитък	649	
• Дребен добитък	16 950	
ОБЩО:		5 016.5

В региона около ТП ДЛС „Широка поляна” са разположени множество исторически и културни места - Римския град, Кемеровия мост, Лунгурлии. Регионът е традиционно туристически ориентиран. През лятото много туристи (вкл. редовни туристи от 20 - 25 години) бивакуват около яз. „Широка поляна”. През последните 10 години се забелязва и устойчива тенденция на все по-засилен интерес от страна на местните хора към развитие на семеен селски и екологичен туризъм, за който има сериозни предпоставки и дадености на територията на общината и ТП ДЛС „Широка поляна”.

Основен проблем пред развитието на туризма в региона представлява лошата на места пътна инфраструктура.

II.4. ПОЛИТИКА НА НАЕМАНЕ, ОБУЧЕНИЕ И ЗАЩИТА НА ИНТЕРЕСИТЕ НА ПЕРСОНАЛА

Персоналът на ТП ДЛС „Широка поляна” по щат е 56 служители, и около 5 сезонно заети. Това са изцяло местни хора от региона, което прави ТП ДЛС Широка поляна един от най-големите работодатели в региона.

Едно от необходимите условия за постъпване на работа е наличието на специализирано образование - средно специално (Професионална гимназия по дървообработване и горско стопанство) и/или висше (ЛТУ) в зависимост от заеманата длъжност.

След постъпване на работа на работещите се предоставя Длъжностна характеристика и преминават допълнително обучение по отношение изпълнението на конкретните им задължения по отношение осигуряване на правилно провеждане на дейностите по ЛУП. След 6 месечен изпитателен срок се провежда тест с оглед проверка на усвоеното. Горските стражари преминават допълнителен курс за правоспособност за носене на оръжие от Служба „КОС” в гр. Пазарджик.

Интересите на работещите са защитени с Колективен трудов договор. Има изграден профсъюз на работещите в ТП ДЛС Широка поляна към КНСБ. Доскоро е съществувала регламентирана възможност лесовъдите от ТП ДЛС Широка поляна, след лицензиране като частни лесовъди, в

извънработно време да извършват оценки и дейности в частни и общински гори. В момента тази практика е прекратена.

Провеждат се обучения по отношение начина на провеждане на дейностите съгласно ЛУП на служителите на ТП ДЛС Широка поляна. Освен началния, се извършва и периодичен инструктаж по безопасност на труда. Съгласно „Наредба за работното и униформеното облекло” на ИАГ на работещите се предоставя защитно работно облекло и индивидуални защитни средства, включително оръжие, жилетки, палки за осъществяване на дейността им.

Всички служители в ТП ДЛС Широка поляна са застраховани за сметка на МЗХ. Води се строга отчетна документация за всички случаи на трудови злополуки и смърт, с регламентирани компенсации за всеки от тях. През 2017 г. в ТП ДЛС „Широка поляна” няма случай на трудова злополука, след който да е проведен извънреден инструктаж на работещите и е заведена необходимата документация.

Липсва собствен медицински пункт, но има сключен договор с фирма по трудова медицина в гр. Пловдив с оглед осигуряване на необходимите условия за здраве и безопасност на труд.

До края на 2006 г. една от проблемните области е била липсата на провеждане на инструктаж по безопасност на труда на персонала на наетите за провеждане на различни дейности в гората фирми. В момента е стартирал процеса на начален инструктаж на всички работници в частните фирми по отношение техниката на безопасност и начините за провеждане на съответните дейности.

На работещите в ТП ДЛС „Широка поляна” е предоставена възможност за годишна почивка във ведомствено бунгало в гр. Китен.

II.5. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРВОДОБИВНИ И ДЪРВОПРЕРАБОТВАТЕЛНИ ФИРМИ

Поради липса на населени места на територията на ТП ДЛС „Широка поляна” няма регистрирани дърводобивни и дървопреработвателни фирми.

От гледна точка на частните дърводобивни и дървопреработвателни фирми, работещи с ТП ДЛС Широка поляна е налице добър климат на взаимодействие и „няма основание за негодуване от дейността му”. Като основен проблем се очертава недостига на едра и средна дървесина, който обаче не може да бъде преодолян поради лимитите на дърводобив, заложи в ЛУП и процедурите по обявяване на търгове за добив и реализация на дървесината. Лошото състояние и на места липсата на горски пътища, както и неизяснения им статут на собственост от своя страна води до проправяне на нови пътища почти навсякъде, което допълнително затруднява и оскъпява дърводобива.

Поради факта, че в региона на ТП ДЛС Широка поляна липсват регистрирани местни дърводобивни и дървопреработвателни фирми голяма част от „придадената” стойност, осигуряваща реален социален ефект чрез работна заплата и социални осигуровки на работещите, заминава в ДРУГ региони, вместо да се реализира „на място”.

Дървопреработването е процес, който изисква постоянна и квалифицирана работна ръка. По изчисления на дърводобивните фирми 100 м³ дървесина годишно осигуряват едно постоянно целогодишно работно място. Недостатъчното, неравномерно и несигурно снабдяване с дървесина е и допълнителна пречка пред планирането на дейността на частните фирми. Това често води до освобождаване на персонал в различни периоди на годината и налага доставка на дървен материал от ДРУГ региони, вкл. внос от чужбина.

Важен е и проблема с квалифицираната работна ръка, която е недостатъчна в региона. Повечето от местните хора работят по-ниско квалифицирана работа. ТП ДЛС Широка поляна съвместно с частните дърводобивни фирми са организирали и заплатили курс за придобиване на квалификация за моторни резачи преди 3 години. След това подобен курс не е организиран, което затруднява вземането на необходимата квалификация. Всичко това поражда сериозни опасения сред фирмите за недостиг на работна ръка в сектора в близките години.

По време на дискусиите бе поставен въпроса за евентуалните ползи и загуби от сертификацията на горите. От страна на ръководството на ТП ДЛС Широка поляна бе изказано мнение, че тя ще се

доведе до ограничаване на някои проблеми (напр. безразборното изхвърляне на смет от страна на летовниците), като същевременно ще повлияе негативно и ще утежни процедурите с въвеждането на повече изисквания и документи.

От страна на частните дърводобивни и дървопреработвателни фирми бе изказано становище, че сертификацията на горите със сигурност ще повиши конкурентноспособността на българската продукция в ЕС. Изискването е те задължително да бъдат сертифицирани. Същевременно, ако се повиши цената на дървесината прекалено е напълно възможно тя да стане икономически неизгодна за преработка и тогава фирмите, ще се насочат на дРУГи места или ще закрийт производството си. Засега от фирмите при износ се изисква само фитосанитарен сертификат и затова повечето собствениците почти не виждат смисъл от закупуване на сертифицирана дървесина.

Дискутиран бе и проблема с липсата на асоциации на местни дърводобивни и дървопреработвателни фирми. Подобен опит е бил направен преди 14-15 години, но е пропаднал *„поради лични интереси на ръководството“*. На базата на опита от участие в национални сдружения, общо изказаното мнение бе, че подобно сдружаване би помогнало за преодоляване на проблемите, свързани с недостига на предлаганата дървесина.

III. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ВЪЗМОЖНИ ПРОБЛЕМНИ ОБЛАСТИ В БЪДЕЩЕ

На базата на получените данни и проведените срещи и интервюта е представителни на заинтересованите страни по време на посещението могат да се изведат следните изводи и да се идентифицират следните възможни проблемни области на взаимодействие в бъдеще:

III. 1. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ И ОБЩНСКИ АДМИНИСТРАЦИИ

От анализа на данните в доклада става ясно, че основните очаквания на общинската администрация са свързани с визията за икономическо развитие на региона и бързо подобряване на социално-икономическото благосъстояние на местното население. В този смисъл на гората се гледа по скоро като на почти единствен стратегически регионален ресурс за постигане на тези цели.

Основните сфери на взаимодействие на ТП ДЛС Широка поляна е местните хора и общинската администрация са по посока на:

III.1.1. Осигуряване на дърва за огрев и дървен материал за местното население

Това е до голяма степен допълнителна част от дейността на ТП ДЛС Широка поляна в момента. Но поради високата степен на зависимост (почти 100%) на местното население от дърва за огрев и дървен материал и невъзможността на по-близките до населените места горски стопанства да задоволяват нарастващите потребности, в бъдеще тя би се превърнала в ключова за определяне на отношението на местните хора и администрация към ТП ДЛС Широка поляна.

Към момента няма индикации за съществуващи проблеми в тази област. Такива биха възникнали ако, след приключване на сертификацията, по една или дРУГа причина се намалят количествата дърва за огрев и дървен материал, отделяни за задоволяване на нуждите на местното население.

Проблем би възникнал и в случай на повишаване на цената на дървата за огрев и дървения материал в резултат на сертификацията. Не особено доброто социално-икономическо положение на населението не би позволило на местните хора да заплащат по-висока цена. Допълнителна пречка би било битуващото сред тях мнение, че *„тези придобивки им се полагат, защото живеят в и около тази гора“*.

Най-уязвима група по отношение гарантирането на дървата за огрев са социално слабите. Действащата програма на МТСП гарантира социален минимум от този ценен за тях ресурс. Следва да се предвиди гаранция за осигуряване на тази група и в случай на евентуална бъдеща промяна на тази политика без значение на причините, които биха я предизвикали. Част от тази гаранция би било включването на ТП ДЛС Широка поляна в процеса по осигуряване на дърва за огрев са социално слабите в региона.

III.1.2. Осигуряване на поминък чрез дейности, свързани с горите

Възможностите за трудова заетост на хората в работоспособна възраст в региона около ТП ДЛС Широка поляна „Широка поляна са силно ограничени. Традиционното за региона животновъдство е силно намаляло в последните 10 - 15 години. Развитието на алтернативно земеделие все още набира скорост и не може да осигури достатъчно работни места. Липсва и развит туризъм в региона, въпреки природните дадености.

Същевременно почти всички работещи в ТП ДЛС Широка поляна са местни хора и в този смисъл ТП ДЛС Широка поляна се явява основен източник за осигуряване на трудова заетост и (допълнителни) доходи за хората постоянно и/или временно заети в дейности, пряко свързани с гората в региона („основно място за поминък”). Особено силно е и очакването, че участието на частните фирми в организираните от ТП ДЛС Широка поляна търгове за добив и реализация на дървесина ще бъде обвързано с наемането на по-висок дял местни хора.

Промяна в условията на дърводобив и/или в цените на дървесината в резултат на сертификацията на горите, които биха намалили дейността на съответните частни фирми би довело до съкращаване на работни места, загуба на доходи и оттам - до негативни настроения към ТП ДЛС Широка поляна сред местните хора и администрации.

III.1.3. Странични ползвания на горите

Данните от доклада показват, че местните хора не са зависими пряко от използването на горите като източник на НДГП. Такива в региона се събират по-скоро епизодично, за лично ползване, най-вече от хората от малцинствата. В този смисъл в бъдеще не следва да се очаква конфликт в това отношение. Ако такъв възникне, то той по-скоро би бил свързан с недобросъвестно събиране и унищожаване на тези ресурси и/или вандалски актове от страна на събиращите.

Горите и възможностите на региона все още не се използват пълноценно като туристически и курортен ресурс. Традицията и стъпките, които вече се правят в тази насока предполагат в бъдеще да се очаква засилен туристически интерес и поток. Въпреки липсата на подобни индикации, евентуалното ограничаването на достъпа и използването на горите в бъдеще би създавало проблем в това отношение.

III. 1.4. Осигуряване на условия и територии за лов и риболов

По всеобщо мнение на местните хора в момента дивечът в региона се е увеличил и за него се полагат необходимите грижи благодарение на дейността и усилията на ТП ДЛС Широка поляна.

Въпреки липсата в момента на ловни територии на територията на ТП ДЛС Широка поляна, доста реален източник на напрежение е и очакването сред местните ловци при евентуално бъдещо отдаване на ловно стопански райони на концесия или създаване на частни ловни и дивечовъдни стопанства на външни, приближени до властта концесионери („всички знаем кои ще са”), които да повишат цените и по този начин да ограничат достъпа на ловците до съответните територии. Това от своя страна евентуално би довело до повишаване на браконьерството в региона.

III.2. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРВОДОБИВНИ И ДЪРВОПРЕРАБОТВАТЕЛНИ ФИРМИ

От анализа на данните в доклада става ясно, че основните очаквания на местните дърводобивни и дървопреработвателни фирми са свързани най-вече с увеличаване на количествата и качеството и запазване на цените на добиваната от ТП ДЛС Широка поляна дървесина. Това би означавало повече работа и по-висока икономическа сигурност за тях. Недостигът на дървесина в момента принуждава много от тях да развиват паралелна дейност по дърводобив, както и да закупуват дървесина от ДРУГИ региони на страната и чужбина.

Ако за местното население и общинска администрация гората е стратегически регионален ресурс за постигане на социално-икономически просперитет, то частните фирми имат самочувствието на посредник между тях и реализацията на този потенциал. В този смисъл частния бизнес разглежда ТП ДЛС Широка поляна като съюзник и партньор и гледа на гората по-скоро като на източник на икономическа сигурност и перспектива за развитие.

Въпросът за цената на дървесината след сертифициране на горите в ТП ДЛС Широка поляна се проявява като водеща и най-„гореща” тема. Този проблем се очертава като основен и в най-голяма

степен определящ отношението на частните фирми към сертификацията на горите изобщо. В резултат на създалата се икономическа ситуация, особено след влизането на България в ЕС, налице е особено силно очакване и желание за запазване на цената на дървесината.

Неяснотата на клаузите в договора между ТП ДЛС Широка поляна и дърводобивните фирми за промени в срока на договора по независещи от двете страни обстоятелства и свързаната с това невъзможност за извършване на дърводобив се явява един от основните източници на напрежение. Изискването за предварително заплащане на добиваната дървесина от своя страна изисква от фирмите „затварянето” на оборотни финансови средства, необходими им за оцеляване на „святия” пазар.

ДРУГО възможно противоречие между ТП ДЛС Широка поляна и частните дърводобивни фирми са по отношение прекратената от няколко години практика на отдаване на добива на дървесина „на корен”. Частните фирми продължават да настояват за подобен подход, докато според представителите на ТП ДЛС Широка поляна тази практика е по-изгодна за частните фирми и ощетява ТП ДЛС Широка поляна по отношение на реализираните приходи.

Обвързването на търговете за добив с търговете за реализация на добитата от дадена фирма дървесина и осигуряването на преференции за местни фирми, наемащи местни хора, включително от БТ. По време на дискусиите се чува и директни обвинения че „на малките фирми не се обръща внимание” и „ИАГ няма политика към дърводобивниците”. Подобно отношение лесно може доведе до напрежение между местните хора и фирми и ТП ДЛС Широка поляна и РУЕ, ако не се предприемат своевременни мерки за решаване на назревящия конфликт.

Налице е очакване и желание за осигуряване на преференции за частните фирми, наемащи местни хора при организиране и провеждане на търговете за реализация на добитата дървесина. Това би гарантирало повече и нови работни места за местни хора и би повишило добавената стойност от реализацията на дървесината в местните общности.

Липсват асоциации на местните дърводобивни и дървопреработвателни фирми, които да защитават интересите им, въпреки проваления опит преди 4 -5 години в гр. Батак.

От гледна точка на ръководството на ТП ДЛС „Широка поляна” проблем в момента и в бъдеще би представлявал контрола върху работниците на частните дърводобивни фирми по отношение на правоспособността на моторните секачи, повечето от които нямат необходимите документи за квалификация и невъзможността за контрол върху използването на защитно работно облекло и предпазни средства.

IV. МЕХАНИЗЪМ ЗА РАЗРЕШАВАНЕ НА ВЪЗНИКНАЛИ ПРОБЛЕМИ

Анализът от резултатите от ОСВ показва, че ТП ДЛС Широка поляна е навлязло трайно в ежедневния живот на местните хора, станало е „видимо” и лесно разпознаваемо, успяло е в голяма степен да изгради доверие, базирано на споделени интереси, ценности, ползи, проблеми и предлагани решения. Това е добра основа, която може да гарантира успешната реализация на дългосрочните цели и задачи, подобряване и повишаване на социалния ефект от дейността на ТП ДЛС Широка поляна и своевременно предотвратяване на възможните проблемни области в бъдеще, свързани с предстоящата сертификация на горите.

За постигане на тези цели е необходимо качествено нов тип ангажираност и ниво на работа със заинтересованите страни и особено местните хора в общността, което може да се реализира в няколко главни направления.

III. 1. ИЗГРАЖДАНЕ НА МЕСТНИ ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ

От първостепенна важност е предприемането на необходимите стъпки за изграждане на местен Обществен съвет към ТП ДЛС Широка поляна. Той ще се ръководи от директора на ТП ДЛС Широка поляна и в него следва да се включат представители на всички заинтересовани страни:

- Ръководството на ТП ДЛС Широка поляна и съответното РДГ;
- Общински администрации;

- Държавни институции в региона - РИОСВ, органи на МТСП, др.;
- Частни дърводобивни и дървопреработвателни фирми;
- Местни сдружения и асоциации;
- ДРУГИ идентифицирани заинтересовани страни.

Мандатът на общественения съвет ще бъде съвещателен, т. е. обсъдените и приети в него решения по поставени проблеми ще имат препоръчителен, а не задължителен характер за ръководството на ТП ДЛС Широка поляна. От добрата и постоянна комуникация е различните заинтересовани страни зависи обмена на информация и обратната връзка, което е особено важно за доброто управление на ТП ДЛС Широка поляна. Създаването на подобен обществен съвет от една страна ще повиши прозрачността в управлението на ТП ДЛС Широка поляна. От ДРУГА страна ще позволи на заинтересованите страни да вземат съответното участие в управлението на горите в региона, както и да поемат своята отговорност за опазване и развитие на този стратегически ресурс.

Общественият съвет ще провежда срещите си периодично (напр. веднъж на всеки 3-4 месеца), е възможност за провеждане на извънредни срещи в случай на екстремни ситуации. В този обществен съвет ще се обсъждат въпроси, имащи отношение към интересите, желанията и очакванията на всички представени групи заинтересовани страни. Той ще имат водеща роля и по отношение организиране, подкрепа и провеждане на конкретни действия и мероприятия, свързани с процеса на сертификация на горите и насочени към местните заинтересовани страни. Така например, изграждане на Обществен съвет и неговото ангажиране е организирането и провеждането на необходимата информационна кампания в региона от една страна ще отбременят ръководството на ТП ДЛС Широка поляна, а от ДРУГА - многократно ще повиши нейната ефективност.

Важна задача на обществения съвет е да се направи анализ на заинтересованите страни и да изготви стратегия за включването на всяка от тези страни в процеса на управление на гората.

Основен проблем пред създаването и функционирането на този обществен съвет би представлявало състоянието на нормативната уредба, свързана с управлението на горите, която в момента не регламентира създаването на подобни съвети. Би могло да се обсъди възможността същите да бъдат регламентирани с подзаконов акт на МЗХГ/ИАГ и да се сформират само за ТП ДЛС Широка поляна, в които е извършена сертификация на горите. Още повече, че ръководството на ТП ДЛС „Широка поляна“ има опит от участие в подобни форуми (например комисиите по лова и др.), а и влизат в ежедневно взаимодействие със заинтересованите страни при изпълнение на дейността си и в момента.

IV. 2. ИЗГРАЖДАНЕ НА ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР ПО СЕРТИФИКАЦИЯТА В ТП ДЛС ШИРОКА ПОЛЯНА

По време на срещите стана ясно, че информираността на местното население и на всички заинтересовани страни във връзка с предстоящата сертификация на горите е изключително ниска и има множество конкретни въпроси, свързани с нея.

Това налага своевременно да стартира информационна кампания в региона. Основна цел на кампанията ще бъде разясняване на процеса на сертификация в пълния ѝ спектър - цели и задачи, процедури, продължителност и др. Основен акцент в кампанията трябва да се постави на конкретни, лесно разбираеми и оценими ползи за местното население и всички заинтересовани страни.

Тъй като провеждането на подобна кампания изисква доста време, усилия, средства, както и специалисти, по-ефективно би било да се формира Информационен център по сертификацията в ТП ДЛС Широка поляна. След популяризирането на ИЦ посредством местните средства за масова информация и ДРУГИ налични комуникационни канали, местното население и заинтересовани страни могат да получават експертна информация за сертифицирането на горите и всички свързани с това вълнуващи ги въпроси под формата на консултации, брошури, статии и др.

IV. 3. ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧИТЕЛНИ КУРСОВЕ И СЕМИНАРИ

С оглед предстоящата сертификация на горите една от първостепенните задачи, стоящи пред ръководството на ТП ДЛС Широка поляна е организирането и провеждане на обучителни курсове и семинари по процеса и изискванията на горската сертификация, методите на отглеждане и екологично щадящ дърводобив, условията на безопасност на труда и др. на служителите на ТП ДЛС Широка

поляна и особено на работещите в частните дърводобивни фирми. Възможно е в обучителните семинари да се включат и въпроси, свързани с изискванията на ЕС в областта на селското, горското стопанство и туризма, сертифициране по различни стандарти на ЕС и др. теми, които вълнуват местните общности и заинтересовани страни, особено на фона на нарастване на интереса за развитие на селски и семеен туризъм в региона.

Успоредно с това обучение следва да се набележат мерки за повишаване на контрола върху дейността и особено безопасността на труда за работещите в дърводобива, както в ТП ДЛС Широка поляна, така и в частните фирми.

IV.4. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С МЕСТНИТЕ ХОРА И СОЦИАЛНО СЛАБИТЕ В РЕГИОНА

Осигуряването на подкрепа за местни инициативи, даването на отговор на въпросите, вълнуващи хората, задоволяването на определени техни нужди и потребности е от изключителна важност за „навлизане” на ТП ДЛС Широка поляна в живота на местните общности.

Данните от доклада дават възможност да се дефинират някои от възможните подходи, които освен всичко останало, да се използват като “разменна монета” за участие на представители на местните общности в процеса на сертифициране и управление на горите. За да се запази тази оценка е необходимо предприемането на стъпки в няколко насоки:

- Запазване на тарифните такси и количествата на дървата за огрев за местното население. Опасението от повишаване на цените на дървата за огрев след сертифицирането на горите е основното безпокойство сред местните хора. Не само високата зависимост, но и усещането, че „гората им принадлежи” определят особената чувствителност на местните хора към тази тема. Трябва да се намерят всички възможни резерви и механизми за гарантиране на задоволяване на нуждите на местното население от дърва за огрев и строителен материал на сега съществуващите цени. Това особено силно се отнася до гарантиране на количествата, предоставяни на социално слабите.
- Подпомагане на развитие на туризма в региона. ТП ДЛС Широка поляна чрез своите специалисти или външни лектори и консултанти може да запълни съществуващата ниша по отношение нуждата от експертни консултации и практическа помощ за разработване на нови и цялостни туристически продукти, информация за дРУГи практики в дРУГи региони на страната и чужбина, развитие на алтернативни занимания (джип сафари, пеши, конен туризъм, посещение на ферми и мандри), разработване на туристически продукти на базата на запазени местни обичаи и традиции и др. Би могло да се помисли за изграждане на съвместен ТИЦ заедно с Община Батак, който да съвместява дейността си заедно с предлагания Информационен център по сертификацията.
- Използване на високото екологично съзнание на местните хора. Хората, които обикалят гората (ловци, събирачи на НДГП и др.) трябва да могат да сигнализират за забелязани нередности. По подобие на горещия телефон на ДАГ, на определени места в селищата могат да се поставят “пощенски кутии”, където хората да оставят информация в случай, че искат да запазят анонимността си. Би могло да се помисли и за допълнително стимулиране на членовете на доброволните гасачески групи в населените места с дърва за огрев и дървен материал при преференциални условия, което ще активизира повече хора да участват в тях.
- Взаимодействие с общинската администрация. Основните линии на взаимодействие с общинската администрация следва да бъдат по посока повишаване на социалния ефект от дейността на ТП ДЛС Широка поляна чрез участие в процеса на осигуряване на дърва за огрев на социално слаби групи - деца, инвалиди и умствено изостанали и др. Въпреки възникналите в миналото проблеми и отказа на от наемане на безработни, ТП ДЛС Широка поляна би могло да включи в изискванията за участие на частните фирми в търговете за добив на дървесина допълнителни критерии, напр. дял на наети безработни от БТ, което ще принуди фирмите да работят с БТ и др.

IV. 5. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРВОДОБИВНИ И ДЪРВОПРЕРАБОТВАТЕЛНИ ФИРМИ

От проведените срещи и разговори с представители на частните дърводобивни и дървопреработвателни фирми става ясно, че към момента всички те са заинтересовани от

сертифициране на горите.

Основният интерес на частните дърводобивни и дървопреработвателни фирми е свързан с увеличаване на количествата и качеството на добиваната дървесина особено за местни търговци. Същевременно докато дърводобивните фирми имат интерес от увеличаване на цената за добив на дървесина, то дървопреработвателните фирми имат интерес от запазване на цената ѝ. От тук може да възникне и евентуален конфликт в бъдеще. Това налага намирането на баланс между разнопосочните интереси на ТП ДЛС Широка поляна и частните фирми чрез ангажиране на техни представители в управлението на горите при участие в предложения бъдещ Обществен съвет.

Взаимодействието на ТП ДЛС Широка поляна с частните дърводобивни и дървопреработвателни фирми дава и някои допълнителни възможности за реализиране на завишен социален ефект в региона:

- Въвеждане на допълнителни изисквания към фирмите, участващи в търговете за добив и реализация на дървесина. Освен изискваните в момента данни за фирмата, информация за квалификацията на персонала, наличието на лесовъд и лиценз от МЗГ, би могло да се обсъди въвеждането на допълнителни критерии - наемането на (определен) дял местни хора, дял на наети работници от БТ, въпреки, че представителите на частните фирми са недоволни от утежнените процедури за наемане и отчитане на безработни и др. Вече е направена организация на търгове с предимство за местните фирми на базата на използваните през предишната година обеми дървесина в началото на годината. Това би осигурило за местните общности по-висок социален ефект чрез по-голяма придадена стойност (заплати, осигуровки, др.) от реализацията на дървесината в региона в сравнение с износа ѝ извън региона като суровина и донякъде би отговорило на опасенията на фирмите от региона, свързани с (нелоялната) конкуренция на фирми от ДРУГИ райони от страна. Това евентуално би подобрило и възможностите на ТП ДЛС Широка поляна и фирмите да планират добива и доставките на дървесина, а от там - и политиката на разкриване и запазване на работни места във фирмите. Доколкото ТП ДЛС Широка поляна имат (относителна) свобода при определяне на условията за участие в търговете, въвеждането на подобни изисквания за сертифицираните гори не би представлявало трудност, особено при наличието на политическа воля, насочена към повишаване на доходите на местното население.
- Гъвкавост в процедурите по организиране на търговете за добив и реализация на дървесина. Липсата на регистрирани местни дърводобивни фирми сериозно намалява възможността за повишаване на социалния ефект от дейността на ТП ДЛС Широка поляна сред местното население. В крайна сметка следва да се потърси баланс между различните форми - тарифа на корен, търгове, пряко договаряне, който да защитава едновременно интересите и на ТП ДЛС Широка поляна и на частните фирми.
- Стимулиране и преференции за местни фирми, осигуряващи производство на краен продукт. Производството на краен продукт осигурява за местните общности по-висок социален ефект чрез по-голяма придадена стойност (заплати, осигуровки, др.) от реализацията на дървесината в региона в сравнение с износа ѝ извън региона като суровина. Би могло да се обсъди възможността 10% - 15% от обема на добитата дървесина, както и част от дървесината от отгледни сечи да може да се закупува от дърводобивната фирма по максимално достигнати цени на пряко договаряне.
- Подпомагане и управление на процеса на браншово сдружаване. Не на последно място, следва с подкрепата на ТП ДЛС Широка поляна да стартира процес на регионални браншови срещи, на които с активното участие и медиация на представителите на РДГ и ТП ДЛС Широка поляна да се заложи началото на браншово сдружаване на дърводобивния и дървопреработвателен бизнес в региона. Като първа стъпка може да се помисли за поставяне на изискване за участие в търговете за добив и реализация на дървесина членство в регионална браншова организация. Осигуряването на начална подкрепа, вкл. финансова на дейността и организационното изграждане на подобни сдружения би дало на ТП ДЛС Широка поляна в по-късен етап ефективен инструмент за въздействие върху формирането на мнението на местните общности.

IV. 6. ПОДОБРЯВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ДЕЙНОСТТА

Високите оценки дадени от заинтересованите страни на дейността и ръководството на ТП ДЛС Широка поляна не трябва да се приемат като нещо „дадено“, а трябва да се доказват в ежедневната дейност. В хода на изследването се набелязаха някои възможности за подобряване на дейността на ТП ДЛС Широка поляна по посока на:

- Промяна в нормативната уредба. По време на изследването се установи, че сега действащата нормативна уредба, въпреки стопанската самостоятелност, в много отношение ограничава инициативността на ръководството на ТП ДЛС Широка поляна по отношение провеждане и финансиране на дейностите. С оглед очакваното интензифициране на дейността на ТП ДЛС Широка поляна след сертифициране на горите е препоръчително да се обсъди промяна на нормативната база, в частта касаеща ТП ДЛС Широка поляна, управляващи сертифицирани гори, по посока по-голяма самостоятелност. Това ще позволи по- оперативно вземане на решения и по-гъвкава политика на управление.
- Социални придобивки и икономическо стимулиране на работещите в ТП ДЛС Стачката на работещите в горския сектор през м. октомври 2007 г. е само един сигнал за натрупаното в сектора напрежение. Биха могли да се преценят възможностите за повишаване на социалните придобивки (заплащане на извънреден труд, медицинско осигуряване, обучение и образование, работно облекло и др.) и икономическото стимулиране на работещите. Възможно е да се обсъди въвеждането на системи на управление, базирани на цели, при които заплащането на труда да бъде обвързано с изпълнението на поставените цели и постигнатите резултати и ефективност на труда. Възстановяването на възможността за извършване на специализиран труд в извън работно време на лесовъдите, при спазване на принципа за избягване на конфликта на интереси би имало ролята на допълнително икономическо стимулиране на работещите в ТП ДЛС Широка поляна.
- Регламентирано предимство при наемане на местни хора. ТП ДЛС Широка поляна и в момента е окомплектована почти изцяло с местни хора, но това по-скоро е резултат на обстоятелствата и липсата на желаещи от по-отдалечените региони, отколкото на формулирана политика от страна на ръководството на ТП ДЛС Широка поляна. Формулирането и спазването на подобна политика допълнително би допринесло за подобряване имиджа на ТП ДЛС Широка поляна и повишаване степента на подкрепа.
- Прозрачност на провеждането на търговете Въпреки липсата на данни за проблеми в провеждането на търговете и законността на действията на служителите на ТП ДЛС Широка поляна не трябва да се пренебрегва необходимостта от планиране и провеждане на мерки, насочени към законността на дейността в самата организация.

По време на срещите с общинската администрация бе поставен въпроса, касаещ разрушаването на общинските пътища от тежките камиони, извозващи дървесината. Може да се разгледа и възможността ТП ДЛС „Широка поляна“ да определена събира такса от частните фирми, извозващи дървесината за поддържане на горските пътища, като част от тази такса да бъде предоставяна на общината за възстановяване на общинските пътища.

V. ПРИЛОЖЕНИЯ

V. I. Основни сфери на интерес на оценката за социално въздействие

Оценка на дейностите на ТП ДЛС „Широка поляна“ и тяхното възможно негативно или позитивно въздействие върху заинтересованите страни

- Видове дейности и тяхната регламентация;
- Физически и/или юридически лица, с които си взаимодействат при изпълнение на дейностите;
- Общински и държавни структури, с които си взаимодействат при изпълнение на дейностите;

- Оценка на възможното негативно или позитивно въздействие от тези дейности. **Незаконна**

сеч, заселване, браконьерство и незаконни действия

- Наличие на данни за незаконна сеч, заселване, браконьерство и други незаконни действия от местни и/или приходящи хора;
- Оценка на обема и възможното въздействие от тези дейности;
- Въведени системи и мерки за мониторинг и превенция.

Структура на собствеността, собственост и права за ползване, спорове върху собствеността и правото за ползване

- Структура на собствеността върху земята;
- Права за ползване и регламентация;
- Наличие/отсъствие на спорове върху собствеността и правото за ползване;
- Механизми за разрешаване на подобни спорове (ако има такива), вкл. за спиране на дейността в спорните райони;
- Участие и форми на контрол на различните собственици (ако има такива) в управлението на горите и дейностите в тях;
- Документирани процедури и правила за идентифициране и превенция на възможни заплахи към съседни земи и практики, вкл. исторически, архитектурни и културни ценности;
- Осигурен форми на достъп до горските ресурси за местни хора без собственост;
- Подходящи механизми за разрешаване на проблеми и осигуряване на справедливи компенсации в случай на загуба или повреда, засягащи законни или обичайни права, собственост, ресурси или средства за препитание на местните хора.

Наемане, обучение, здраве и сигурност на работещите и техните семейства и други услуги за общностите в или около ТП ДЛС „Широка поляна”

- Предимство на местните хора при наемане на работа;
- Подпомагане достъпа до основни услуги - здравни, образователни и др.;
- Познаване на спазване на основните законови изисквания за здраве и безопасност на труда;
- Система за спазване и изпълнение на тези изисквания;
- Обучение и оборудване, осигуряващо безопасни условия на труд;
- Документация за всички случаи на трудови злополуки и смърт с регламентирани компенсации;
- Спазване на националното и международно трудово право, профсъюзи и колективни трудови договори.

Насърчаване на оптималното ползване и местна обработка на разнообразните горски продукти

- Дял на местните фирми, ангажирани в дейности, пряко или косвено свързани с дейността на ТП ДЛС Широка поляна;
- Регламентация на този вид взаимодействия.

Засилване и диверсификация на местната икономика, избягвайки зависимостта ѝ от единични горски продукти

- Информация за възможностите, ролята и потенциала, предлагани за използване на по-малко познати възможности на горите - НДГП, почивка и др.;
- Документирана оценка на тези възможности;
- Система за насърчаване използването на тези възможности от страна на местните хора и фирми.

Зачитане, поддържане и засилване на ценността на услугите и ресурсите, свързани с гората, като речни басейни, лов и риболов

- Информация за услугите и ресурсите, свързани с гората, като речни басейни, лов и риболов;
- Включеност на тези услуги и ресурси в планове за управление.

Обучение и супервизия на работещите в горите за осигуряване на правилно провеждане на дейностите по ЛУП

- • Документирано обучение на всички работещи в горите за осигуряване на правилно провеждане на дейностите по ЛУП ;

Въвеждане на изследванията и събраните данни, необходими за мониторинга на екологичното и социално въздействие от дърводобива и ДРУГите дейности

- Включване на данните в планове за управление;
- Изграждане на консултативни органи за тяхното спазване.

Подходящи механизми за разрешаване на проблеми и осигуряване на справедливи компенсации в случай на загуба или повреда, засягащи законни или обичайни права, собственост, ресурси или средства за препитание на местните хора

- Провеждане на регулярни срещи с представители на местните общности и фирми за обсъждане на възможните екологични и социални въздействия;
- Наличие на мониторингови програми/системи, договорени с представители на местните общности и фирми

V. 2. Списък на проведените срещи с представители на ТП ДЛС „ШИРОКА ПОЛЯНА” и МЕСТНИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

1. Г-н инж. Паун Власев, директор ТП ДЛС „Широка поляна”
2. Г-жа инж. Тинка Банчева, зам. директор ТП ДЛС „Широка поляна”
3. Г-жа Димитрия Мяхова, гл.счетоводител ТП ДЛС „Широка поляна”
4. Г-жа Катерина Ангелова – общински съвет, Община Батак
5. Г-жа Христина Пъпанова - еколог, Община Батак
6. Г-н Петър Янев - лицензиран лесовъд, дърводобив